13 VIII 70 246

EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKA DAGBLADET
12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.) Hans Schöier
Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis,
sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46
Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650
Tellimishinnad:
Aasta .... kr. 147:—
Termin (4 kuud) .... kr. 53:—
Kuu .... kr. 15:—
Kuulutusehind 75 ööri mm.
Ärikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren
Kolmapäeval, 29. juulil 1970
Upplaga C
Nr. 172 (3456)

USA lahkumine Euroopast oleks totaalne isoleerumine

Euroopa kaitses ja organisatsioonis NATO kuulub kandev osa USA-le. Seda juba üle 20 aasta. Need aastad — ühe küllaltki pika perioodina — on nii põhjuseks kui ajendiks ,et USA-s nõutakse ameeriklaste lahkumist Euroopast. Senatis esindab seda voolu senaator Mike Mansfield, kes nõuab Euroopas asuvate USA üksuste koosseisude vähendamist poole võrra. Seega 320 000-lt 160 000-le. Kuid esineb ka neid, kes nõuavad USA Euroopas viibivate sõdurite arvu redutseerimist 50 000-le mehele.

Senatis toetavad Mansfieldi ettepanekut ehk nn. USA lahkumist Euroopast 51 senaatorit 49 vastu. Selle Mansfieldi ettepaneku vastu võitleb Massachusettsi ülikooli poliitiliste teaduste professor William E. Griffith, kes ajakirjas "Das Beste" (nr. 7 — 1970) kõneleb sellest kavast kui ühekülgsest, lühinägelikust ja äärmiselt ohtlikust eksperimendist, sest selle kava realiseerimine nõrgendaks mitte ainult Lääne-Euroopa, vaid ka USA enda kaitset ja julgeolekut.

Ühtlasi tähendab see isolatsiooni, mille tulemusi ei suudeta nii kergesti enam likvideerida. Sellele viitas ka president Nixon oma läkituses kongressile 18. veebruaril 1970 1970, milles ta märkis, et "nagu Alaskast, nii ei saa meie lahkuda ka Euroopast."

Ei ole kahtlust, et Lääne-Euroopa kaitse on ameeriklastele sama eluline kui eurooplastele. Selle tõe unustavad USA neoisolatsionistid, kui nad rõhutavad, et Nõukogude Liidu surve Lääne-Euroopa vastu olevat juba sellel määral nõrgenenud, et USA võivat ilma riisikota lahkuda Euroopast. Selle väite esitajad on poliitikud, kes ei tunne Nõukogude Liidu tõelisi sihte ja Moskva poolt kasutatavat taktikat.

Võimalik on ainult see, et nii kaua kui püsib NATO ning tasakaal USA ja Nõukogude Liidu tuumarelvastuse vahel, ei tungi punaarmee Lääne-Euroopasse. See ei ole ka vajalik praegu, sest oma majandusliku ja poliitilise mõjuvõimu laiendamiseks kuni Atlandi ookeanini kasutab Moskva nüüd oma militaar-ähvarduse taga peituvaid poliitilisi ja diplomaatilisi malekäike. Seega on ka see Moskva sihisestus võte, mis kahjustab ja vapustab kogu vaba maailma.

Seni kindlustas vabale maailmale — ja vabale Euroopale — julgeoleku NATO militaar-tugevus. Sellesse tugevusse lõi esimesed mõrad juba Prantsusmaa lahkumine NATO-st. Lisaks ohustab nüüd Euroopat Nõukogude Liidu tuumavõimu jõudmine USA tasemele. See on areng, mis valmistab kõigile Euroopa riikidele muret ja sunnib küsima: mis saab siis, kui USA oma siseopositsiooni survel lahkub Euroopast?

Selle tekkiva hirmu ja teadmatuse esimeseks tunnuseks on Lääne-Saksa idapoliitika oma julgeoleku kindlustamise katsetega Kremlis. Selles "kindlustamise" paanikas unustatakse, et Nõukogude Liit täidab kokkuleppeid ainult siis, kui need kokkulepped teenivad veneslaavi imperialismi huvisid. Lisaks unustatakse juba ka viimane hoiatus — Tshehhoslovakkia saatus. Et see ei saaks osaks tervele Euroopale, selle parimaks garantiiks on USA armeeüksuste jäämine Euroopasse. Kui selles aga toimub muutus, siis suurenevad ka kohe Moskva agression-nõuded.

Moskva kasutab praegu kõiki psühholoogilisi ja "heatahtlikkust" teesklevaid võtteid, et soodustada USA lahkumist Euroopast. Selle pimesiku-mängu osas on teada, et Nõukogude Liit taotleb terve Euroopa poliitilise olukorra viimist Soome seisundini. See tähendab, et nii Euroopa kui ka Lähis-Ida peavad tulevikus alluma Moskva poliitilisele tahtele. Lisaks alluks siis ka Euroopa moodne tehnika ja võimas majanduslik potentsiaal nõukogude-vene imperialismi käskudele. Ka on see

Järg. lhk. 2.

METSAKODU
UUDISMAA
POSTIARVE 69 47 71 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI
SKAUTLIKELE NOORTELE

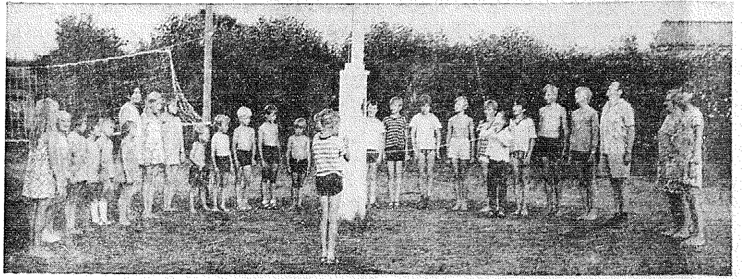
Koguneti lipuheiskamisele esimese vahetuse viimasel päeval. (EPL-foto O. Kopler).

Päevad Valgeranna suvekodus Elu kihas nagu sipelgapesas

GÖTEBORG (EPL) — Näib nõnda, et eesti lastevanemad hindavad jätkuvalt laste-suvekolooniaid kui kasvatavaid tegureid, sest millega muidu seletada seda, et käesoleva suve esimesel poolel kubisesid lastest kõik eesti suvekoolooniad Rootsis. See ei või olla lihtsalt tahe — saata lapsed suveks kodust ära, vaid see on tegevus ja kasvatus kolooniais ja sellega seoses peaasjalikult kolm hinnatavat tegurit: eestimeelne ja -keelne rahvuslik keskkond, ühiskondlik elu — mängides, süües ja magades üheskoos kaaslastega, kus laps õpib arvestama teistega ja hindama korda, ja kolmandaks tervislik tegevus — suplused ja mängud vabas looduses, korrapärased söögi- ja uneajad.

Kui vaadelda pisut lähemalt üht eesti laste-suvekolooniat, "Valgerannat", mis asub Lõuna-Rootsi liivarannal, Falkenbergi ja Halmstadi linnade vahemail, siis võiks vahest juhuslikule külastajale jääda esialgu mulje elust sipelgapesas, kus kihab vilgas rühkimine ja siia-sinna sagimine. 38 kasvandikku ja 8 kasvatajat ühes hoones elamas, jah, see võib manada silmile sipelgapesataolise pildi. Ja hoone, mille omanikuks on Göteborgi Eesti Selts, on ju kahekorruseline, kena, ruumikas ja kunagi ehitatud Mörkili alevi poolt alam-lapi lastele kosumispaigaks suveti, täidab edukalt temale pandud lootused.

Ning elanikkonna ülevoolav energia täidab selle hoone sagimise ja rõkkava naeruga. Tüdrukud ja poisid, 6-e kuni 8-aastased, vajavad paratamatult gruppidesse kujunemist. Need tekivad tubade viisi. Tuba ongi koloonia elus tähtis mestile, kes elab ja magab koos ja kellel on ka kindel "omavalitsus" kõigiti demokraatlikus vaimus. Pannakse siis ka oma toale nimi ja valitakse vanem, määratakse koristamise, lipuheiskamise jne. järjekord ja otsustatakse ühiselt palju muudki.

"Valgeranna" omaalgatust ei ole ka esimese vahetuse juhataja Elmar-"Mats" Ojaste tahtnud piirata. Sellest kõnelevad tubadele pandud nimed ja uksesildid, nagu näiteks — poiste poolel — "Seitse luukeret", "Kaheksa Vangi", "Noored Kuused" ja tütarlaste poolel "Jänku pojad" ja "Roositüdred". Juhataja toalgi on silt tekstiga.

Demokraatlikus korras toimusid ka "Valgeranna" "rahvakoosolekud". Neid peeti mitmel korral nn. isetegevuspäevade eeli selleks, et valida kooloniale üheks päevaks uus kasvandikest koosnev eestseisus ja määrata päeva söögisedel.

Menüü määramine toimus tavaliselt vaidlustega, mille tekitasid nooremate ja vanemate laste erinevad toidutavad.

Nooremad, olles ülekaalus, otsustasid näiteks makaronide ja praevorstide kasuks ja maasikad ja jäätis järeltoiduks.

Ka põneva öömängu korraldamine kuulus noorte juhtide töö hulka. Sellega saadi eeskujulikult toime ning selle võistluse võitis "Kamp 3" — Jaan Korpe, Anneli Soppi, Mats Ojaste ja Arne Art.

Suur osa igast päevast veedeti rannal, kus peale suplemise toimus veel muidki harrastusi: löödi kurni ja "katskiid" (kutsutud ka karjapoiste golfiks) ja aeti "põrsast lauta". Peeti samuti rannaliival spordivõistlusi, kus parimaiks osutusid oma vanusgruppides tüdrukud Anne Vilbaste ja Pia Toomar ja poisid Mats Ojaste ja

Järg. lhk. 2.

Valgeranna koloonia perema Erika Kaing (paremal) ja perenaine Helmi Ojaveski (vasakul). (EPL-foto — O. Kopler).

Endine hirmuvalitseja tuleb tagasi Ungarisse

(EH) — BUDAPEST — Kaks elatanud ungarlast, kelledest ajalugu mööda sammus, on nüüd jälle avalikkuse tähelepanu fookuses. Nendes on endine stalinistlik diktaator Matyas Rakosi ja riigi rooma-katoliku kirikupea kardinal Mindszenty. Mõlemad on 1956. a. kodusõja ajast peale olnud eksiilis — Rakosi ühes N. Liidu väikelinnas ja Mindzenty Budapestis USA suursaatkonna residentsis. Mõlemad on 78-aastased.

Rakosile on nüüd lõpuks luba antud Ungarisse tagasi pöördumiseks ja samal ajal püütakse leida ka moodust, kuidas kardinal saaks välja ilmuda USA lipu kaitse alt.

Mõlemad mehed pärinevad Ungari talupoegade perest, ehkki nende maailmavaated ja tegevused võtsid diametraalselt erineva kursi.

Rakosi võitles punaste poolel juba Esimeses maailmasõjas, tegi läbi revolutsionääride kooli, siirdus Kominterni liikmena Venemaale ja tuli sealt hiljem diktaatoriks oma kodumaale. Mindszentyst sai kõrgem vaimulik ja peapiiskopina paigutati ta 1949. aastal kommunistide poolt trellide taha. 1956. a. suvel aga toimus osade vahetus. Rakosi sunniti enamuse survel parteijuhi kohalt lahkuma ja tema asemele astus teine stalinist Erno Gero, kes aga ei osutunud populaarsemaks ja tekkis kodusõda.

Mindszenty olii üks esimesi poliitvange, kes vabastati, kuid see vabadus ei kestnud kaua.

Revolutsioon purustati novembri algul ja kirikupea oli sunnitud asüüli otsima USA suursaatkonnast Budapestis. Sinna on ta jäänud tänaseni. Rakosi aga heideti parteist välja ja ta läks eksiili N. Liitu.

72-aastane Gero põgenes samuti N. Liitu, kuid tal lubati mõni aasta tagasi Ungarisse tagasi pöörduda, kus ta töötab kunagisel elukutsel — rätsepana.

Rakosi oli aga niivõrd julm hirmuvalitseja, et tema terror ja veretööd on vanemal generatsioonil veel selgesti meeles ja seepärast pole tema tagasisaatmist peetud soovitavaks.

Kuna ta parteistaatust enam ei taastata, pole Rakosi õigustatud saama ka punategelase kõrget pensioni, ning ta peab oma viimastel elupäevadel läbi tulema tavalise riikliku pajukiga. Ta pannakse kuuldavasti elama ühte kuurorti Lõuna-Ungaris.

Kardinal Mindszentyt on Ungari salapolitsei poolt 14 aastat pidevalt valvatud kartusel, et ta võib salaja saatkonnahoonest lahkuda.

Võimud on nõus sellega, et Mindszenty asuks elama Rooma ja hoiduks poliitilisest tegevusest.

Ka Vatikanis soovitakse seda, kuna see parandaks paavsti vahekordi kommunistlike võimudega. Kardinal aga nõuab omapoolse tingimusena, et tema vastu tõstetud süüdistus riigireetmises tühistatakse ja ta pandaks uuesti Ungari kirikupea kohale senikauaks, kuni ta ise heaks arvab erru minna.

Kiik Valgeranna õuel on väga populaarne. Vasakult: Arne Art, Leif Larsson ja Niclas Fahlnaes harrastavad taktis kiikumist. (EPL-foto — O. Kopler).

Moskva spioonide "akadeemias" õpitakse tundma USA-elulaadi

Spionaazhikoolis peamise õppeainena esineb spionaazhi teooria ja praktika. Sellele lisanduvad veel tehnilised õppeained (salakiri, koodid, fotograafia jne.) ning siis veel USA ajalugu, geograafia, poliitika, militaarala, elulaad ja ameeriklaste inglise keel. Kuid ka ettevalmistus poliitiliste mõrvade teostamiseks s.t. KGB poolt soovitavate isikute likvideerimisekes.

Ameerika keele ja elulaadi üheks õpetajaks selles "akadeemis" on Fainna Solasko, kes kannab õppetundide ajal ka New Yorgist (firmalt Peck & Peck) pärinevaid kleite. Ta sündis USA-s, kus ta ema viibis kaua aastaid KGB ametnikuna (ametlikult kaubandusühingu AMTORG teenistujana), kellena ta teenis kui kurtisan USA-sse saabuvaid Nõuk. Liidu ametnikke. Nii omas siis ka Fainna Solasko juba lapsena kõik USA kombed.

Tunnid "akadeemias" kestavad kella 9—17-ni. Kõik tunniandja on endised spioonid. Poliitiliste vastaste likvideerimist õpetatakse kommunistliku maailmavaate tundides. Lisaks sisendatakse neis tundides spioonidesse ka selleks vajalik valmisolek. Ühe selle ala õpetajana töötab "akadeemias" keegi Alexander Josifowitsch.

USA elulaadi tundides õpetatakse ka seda, kuidas spioonina nautida alkoholi ja kasutada naisi. Keelu alla kuuluvad lõbunaised, noored tütarlapsed ja abielus olevad naised, lubatavate hulka aga iseseisvad, küpsed naised. Ka näidatakse "akadeemias" tulevastele spioonidele (igale ikta eraldi) igat liiki USA filme, millede kaudu toimub ka kõige ameerikaliku tundmaõppimine. Pühendatakse palju aega ka agentide värbamise kunstile.

Spionaazhiakadeemia internaati näidati ka Eleanor Rooseveltile, kui ta viibis Moskvas, ja seletati, et nii elavad nõukogude töölised. Ka väärib märkimist KGB poolt õpetatav erikeel, mida agendid-spioonid peavad kasutama. Näiteks tähendab "center" KGB keskust, "ujumine" reisimist, "haigus" arreteerimist, "märg olukord mõrva," "legend" KGB poolt koostatud elulugu, "saabas" võltsitud passi, "mängutoos" ühte saateaparaati, "naaber" teist salateenistuse haru jne.

Järg. lhk. 2.

Kakskümmend aastat tagasi siirduti Euroopast Kanadasse

TORONTO (EPL) — Tänavu möödus või möödub üsna suurel osal kaasmaalastel kakskümmend aastat sellest, mil siirduti Euroopast Kanadasse. Tegelikult algas eestlaste väljarändamine Euroopast Kanadasse isegi varem. Aastail 1947—1949 oli aga Kanadasse saabujaid palju vähem kui 1950—1951 ja järgnevail aastail. Meenutame alljärgnevalt eestlaste Kanadasse asumist aastal 1950.

See vaatlusring hõlmab peamiselt neid Rootsist, Saksamaalt, Inglismaalt, Belgiast ja mujalt siirdunuid, kes valisid oma uueks kodulinnaks Toronto. Kui palju eestlasi 20 aastat tagasi Torontos oli ja kui kiiresti eestlaste arv seal mõne aastaga kasvas — see pole kahjuks teada. Aga kui ilmub Kanada Eestlaste Ajalookomisjoni poolt koostatud ajalooraamat, küllap siis selguvad ka täpsed andmed.

VINTSUTUSED "VICTORIL"

Üks põnevamaid ja vintsutusrohkeid peatükke Kanada eestlaste ajaloos on Göteborgi sadamast lahkunud põgenikelaeva "Victory" lugu.

Aurulaev "Victory" lahkus 25. septembri ööl 1949 Göteborgi sadamast, pardal ligemale 400 inimest, nendest eestlasi 268. "Victory" oli sõna tõsises tähenduses põgenikelaev, kuna Kanadasse siirdujaist omasid viisad ainult üksikud. Juba reisi algul jooksis laev karile ja oli seetõttu sunnitud peatuma Iirimaal Corki sadamas, kust ta enam edasi ei pääsenud. Kogu sõitjaskonnal tuli Iirimaal üle elada kibedaid päevi ja raskeid kannatusi mitme kuu jooksul. Kanada valitsus näitas aga suurt heatahtlikkust ja vastutulelikkust Iirimaale sattunute vastu. 236 eestlast said viisad Kanadasse asumiseks ja 1950. aasta algul alustatigi nende ületoomist Kanadasse järk-järgult, mis kestis kuni s.a. kevadeni.

"Victory" põgenikud said Kanadas esimese ulualuse Ajax'i laagris Toronto lähedal, kus neid käisid tervitamas tolleaegne Eesti Liit Kanadas esimees Aleksander Weiler, õpetaja Puhm ja Toronto Eesti Seltsi juhatuse-liige Aurelia Soo. Tervitajaile andis saabunute lastekoor, mida juhatas väike Urve Soopere, kontserdi. Urve mängis ise viiulit.

Nagu tol korral — see oli aprillis 1950 — selgus, oli enamik "Victory"

Järg. lhk. 2.

Rahvaste Karavan Torontos lõppes piduliku paraadiga. Pildil eestlaste auto Tallinna sildiga. Ees Eesti-sektori juhataja ja organisaator Kalju Jõgi. Tema seljataga eesti rahvariides neiud.

EPL *29. juulil 1970*

Nõuanne Läänele

Läänemaailmas on viimastel aastatel tehtud rohkeid pingutusi, et normaliseerida läbikäimist kommunistliku Idaga. Külmast sõjast Ida ja Lääne vahel kõneldakse tihtipeale jutumärkides, kuigi tolle vallandajaks oli sovjetivene kommunslik agressioon Euroopas. Lääne optimism lähtus paljude nõuandjate arvamisest, et too agressioon pole enam aktuaalne, kuna Euroopa kahe viimase aastakümne jooksul on üldiselt elanud rahus. Optimismi ei kõigutanud nimetamisväärselt Nõukogude Liidu ja tema sulasriikide hiljutine vägivald Tshehhoslovakkia kallal. Kuigi seda algul ägedalt tauniti, oldi varsti valmis nõustuma ka vabandusega: Sovjeti eesmärgiks olevat olnud ainult status quo säilitamine.

Lääne taoliste nõuandjate hulgas on silmapaistvaks erandiks poliitilise teaduste professor Leonard Schapiro, kelle erialaks on olnud Sovjeti kommunistliku partei ajaloo uurimine. USA Senati kutsel vastava alamkomisjoni ees oma vaadetest ja tõekspidamistest aru andes seletas Schapiro, et Sovjeti eesmärkides pole midagi muutunud ja seepärast pole põhjust ka uskuda, nagu taotleks N. Liit status quo säilitamist Euroopas. Tõenäolikum on, et N. Liit püüab ühel või teisel teel anastada kogu Euroopat, mis tohutult suurendaks tema võimalusi Ühendriikide ründamiseks. Lääne vastus püsivale ähvardusele Idast peaks Schapiro arvates olema järgmine:

Kõigepealt on vaja Sovjeti ekspansiooni tagasi hoida. Seni on see olnud kõige edukam seal, kus N. Liit oli sunnitud oma edasitungi peatama teadmises, et vastasel juhul puhkeb relvastatud konflikt, mis võib viia tuumasõjani. Kogemused tõendavat nimelt, et N. Liit on olnud agressiivne ikka juhtudel, mil tal oli küllalt põhjust uskuda, et tema aktsioon ei põhjusta mingit tõsist või praktilist reaktsiooni Lääne poolt, nagu näiteks Ungaris, Lähis-Idas, Tshehhoslovakkias. NATO tugevus ja tähtsus seisab just selles, et ta pakub just niisugust väljavaadet, mille suhtes N. Liit on ilmselt väga tundlik:NATO tõkestab ekspansiooni eeskätt konventsionaalsete jõududega, kuid sellega käib kaasas ka ähvardus tuumrelvadega. Nimelt seepärast on vaja et NATO täieliku tugevuse säilitamine püsiks Lääne poliitikas esikohal. Tema igasuguna nõrgendamine võiks vähendada Sovjeti respekti tema vastu ja tähendaks olulist lisa Ida tugevusele.

Aga nagu kahe viimase aastakümne kogemused on näidanud, peab sõjaväelist tagasihoidmist täiendama poliitilise aktsiooniga, mis annab selge pildi Sovjeti tõelikkusest ja kavatsustest nii maailmale üldiselt kui elanikkudele N. Liidus. Stalini suurim tugevus sõdadevahelisel ajal seisis selles, et ta võis täiesti isoleerida oma rahvast sündmuste tundmaõppimisest väljas. Pealegi, kuna samal ajal kõigis läänemaades valitses teadmatus Sovjeti tõelikkuse kohta, oli vastavalt kergem neid petta ja teha propagandat Sovjeti kasuks. Tagasiminek niisuguse olukorra juurde tooks laostavaid tagajärgi Läänele. Kommunistlike piirkondade tundmaõppimiseks ja raudeesriide taha mineva informatsiooni levitamiseks kulutatud raha tasub ennast igatahes rikkalikult, mispärast oleks lühinägelik seda piirata just nüüd, mil vajadus on kõige suurem.

On kerge ja ahvatlev langeda illusiooni volu alla, nagu oleks N. Liit muutumas "liberaalsemaks" oma töös ja tegevuses. Kommunistliku partei võimutsemine seal on aga ikka ühendatud omavoli ja vaimse tõhumisega. Väljavaade võib muutuda positiivsemaks siis, kui Lääne poliitika tekitab N. Liidus evolutsiooni ratsionaalsema ja vabama eluviisi suunas. Ainult niisugustes tingimustes oleks võimalik, et kokkulepe ja koostöö Ida ja Lääne vahel võiks saada teoks ja poleks üksnes paljas propaganda. Lootus säärasele evolutsioonile on iseendast muidugi nõrk. Paaril viimasel aastal on siiski ilmnenud evolutsiooni märke, esialgu sisemiste lahkarvamiste näol. Lääs peab omalt poolt tegema kõik, mis võimalik, et toda evolutsiooni käigus hoida ja julgustada, ütleb Schapiro lõpuks. Nõuanne on kahtlemata õige, lahtiseks jääb ainult küsimus, kuidas seda ellu viia. Hea tahtmise ja õige arusaamise juures eei tohiks arvatavasti olla raske toilest küsimusest üle saada.

A.K.

USA lahkumine

Algus lk. 1

võimalus: sundida USA kapital põgenema Euroopast ning likvideerida-lõpetada USA euroopa-kaubandus.

Need näited kinnitavad, et USA lahkumine Euroopast tähendab muust vabast maailmast, mis muutub siis USA vastu kas ükskõikseks või koguni vaenulikuks.

USA-s arvatakse, et Euroopa ise suudab tugevdada oma kaitset. See on puhtal kujul illusioon. Inglismaal puuduvad selleks praegu majanduslikud võimalused. Prantsusmaal säilitab ka Pompidou NATO osas de Gaulle'i hoiaku ja Lääne-Saksa armee suurendamine vallandaks vastuseisu teistes Euroopa riikides endiste kogemuste tõttu. Nii esineb siis ka ainsa parima lahendusena USA jäämine Euroopasse. Ühtlasi on see parim võimalus relvastuskulude tõusu ja uue võidurelvastumise vältimiseks, sest peamine, mis Nõukogude Liidul ei võimalda agressioonikavade realiseerimist, on lääne ühtne ja ühine militaar-tugevus.

Opositsiooni USA-s valitsuse militaar-poliitika vastu lõi USA ebaedu Vietnamis. Selles kibestumises unustatakse nüüd, et Vietnami sõja lõpetamise katsed ei õigusta veel NATO eesmärkide ja tugevuse halvamist. Ka ei lahenda seda probleemi ettepanek: ohu korral transportida USA üksused tagasi Euroopasse.

See on operatsioon, mis tuleb USA le kallim kui ta armee-üksuste asumine Euroopas. Seda juba kahekordse varustuse (transportvahendid ja muu) ning relvastuse (tankid, kahurid, raketid jne.) tõttu. Ka ei ole see kindel, et transport tagasi toimuks küllalt kiiresti ja häireteta. Näiteks võib juba ainuüksi ebasoodne ilmastik tühistada kõik kavad.

Ka peame märkima, et isegi kaasaja ajaloos esineb juba hoiatusi selle kohta, mida tähendab USA lahkumine kas ühelt või teiselt maalt. Näiteks 1950. aastal Koreas. Seepärast on siis ka nüüd igati mõistetav USA jäämine Euroopasse. Tuleb ainult täita see nõue, et Lääne Euroopa aitab USA-l katta need militaar-kulud, mis talle tekitab tema armee-üksuste viibimine Euroopas: Lääne-Saksamaal ja Vahemere ruumis.

— e.

Päevad Valgeranna

Algus lk. 1

Jüri Aadli. Kurnimängus oli võidukaim "Kaheksa Vangi" A-meeskond — Rein Aadli, Jaan Korpe, Ahti Vesmes ja Ervin Vannas.

Mahukas mängumaja "Valgeranna" õuel oli ping-pongi mängijate kogumispunktiks. Meistriks vanemate seas tuli Rein Aadli ja nooremate hulgas Mats Ojaste. Mängumaja juures asus ka "lasketiir", sest välisseinal seisis nooleheitjate märklaud. Selles spordis osutus parimaks vanemas grupis Kenn Kriisa, nooremas Mats Ojaste ja tüdrukutest Reet Palm.

Samas mängumajas pidas oma lauluharjutusi "Valgeranna" segakoor, mida juhatasid kordamööda kasvatajad Ille Palm ja Evi Ojaste.

Kahjuks jäi kontsert küll pidamata, kuid õpiti rida eesti laule, kusjuures "Kalle Kusta" muutus väga populaarseks nii oma valge hobusega kui ka "EPS-traktori" tõttu.

Vihmastel päevadel valmistas Ille Palm lastega huvitavaid käsitöid. Bingo paelus ka lapsi, nagu see talveti seob nende vanemaid. Isetegevuse eest hoolitsevad kasvatajad. Aga see ise -tegevus, mille organiseerivad kasvandikud ise, on kindlasti palju huvitavam. Nii näiteks organiseeris Kari Pikerpõld koos venna Tarmoga "Pudelite korjamise ja pantimise aktsiaseltsi". Nad tegid rannal ja metsas tänuväärse töö pudelite korjamisega ja teenisid hulk kroone nende müügiga. Peeter Korpe oli "Valgeranna" saunamees, kes küttis kuumaks sauna igal reedel. Tervisealane järelevalve oli usaldatud kasvataja Evi Ojastele, kel oli iga päev tegemist kraadiklaasi, köharohu ja pillipurkidega.

Väga oluline lastekoloonias on selle köök. "Valgeranna" köök asub keset maja ja on selle igapäevaseks mullistavaks jõuallikaks. Mitte ainult maitsvaid ja laste poolt nii hinnatud toite, saiakukleid ja jäätist, ei kantud sealt toidulauale, vaid sellest kitsast köögist ka kodust hubasust ja südamesoojust.

Valitsesid seal perema Erika Kaing, perenaine Helmi Ojaveski ja nende abilised Aili Aasa ja Eha Lilleberg. See oli nende kõigi teene, et koloonia kasvandikud sirgusid ühtekokku pikemaks 52,5 cm ja läksid raskemaks 42,5 kg, nagu näitasid kontrollmõõtmised perioodi lõpul. Nimetamata ei saa jätta ka korrapidajat-koristajat Liisu Ojastet, kes päevast-päeva tolmutas, küüris ja hoolitses hügieeni eest.

On ilmne, et tegevus vabas õhus ja looduses, söögimõnud ja puhkertunnid ei jätnud aega üle vaimseiks harrastusiks. Televiisor näis olevat kaotanud oma külgetõmbejõu. Ainult vanad Dick ja Doff suutsid kasvandikke siduda mõneks hetkeks aparaadi ette. Kasvandik Anneli Soppi tõestas näiteks oma teadmisi sellega, et paigutas pimekaardil eenamuse 33-st Eesti linnast ja Ann Purje nimi graveeriti kadunud Martin Pommeri poolt annetatud eesti keele imekiiresti ja pengi koguneti lipuheiskamisele esimese vahetuse viimasel päeval. Enamus kasvandikke sõitis koju ja vahetus ka enamik personalist. Tuli uusi lapsi, ehkki vähem kui esimeses vahetuses. Nende heaolu eest jäi hoolitsema täisarvuline personal kapten August Jakobsoni juhatusel.

MOE

Taskupeegel

Vana-India ninaplastika

Et muistses Indias oli arstiteadus tihedas seoses usueluga, siis ka India vanima ajaloo ja meditsiiniliste teadmiste põhiallikaks on preestrite poolt väljaantud pühad raamatud — vedad, mis sisaldavad usulisi hümne, palveid ja lausumisi. Vanima vedana esineb "Rigveda" ("Hümnide veda"), mis koostati umbkaudu 2000 aastat enne Kristust. Noorim veda on "Atharvaveda" ("Loitsude vada"), mis on enneköike raamat kodule. Ravikunsti ajaloo seisukohalt omab erilise tähtsuse "Arjurveda", milles käsitletakse Vana-India teadust elust. See veda valmis umbes aastail 900—600 enne Kristust ja ta koostajaks peetakse Brahmat, maailma ja raivimtaimede loojat.

Selles vedas, mis ilmus mitmes redaktsioonis, üks osa nn. Shalyatantra, käsitleb kirurgiat ja kirurgilist instrumentaariumi. Kirurgilisi instrumente oli tollal juba üle saja. Kõik kirurgilised protseduurid kaotati kaheksasse suurde rühma.

Suurt kuulsust tõi Indiale ninaplastika (plastiline ninaoperatsioon). Esimesi teateid selle operatsiooni kohta tõid Euroopasse sõjakäigult tagasipöörduvad Aleksander Suure sõdurid. Nimelt kasutati Indias riigireetmise ja abielurikkumise puhul karistusena nina äralõikamist. On loomulik, et ohver hiljem omale nina ihkas. Selleks oli ainus võimalus — ninaplastika.

Ka uue nina valmistamine oli Indias kombetalitus. Enneköike määrati astroloogide abiga kindlaks operatsiooni päev. Sellele eelneval päeval võis haige süüa ainult kergesti seeditavat toitu, ja operatsiooni ajal asetati haige nii, et ta nägu oli pööratud läände, kirurgi oma aga itta.

Kõige varajasemate teadete kohaselt kasutati uue nina tegemiseks põsenaha, hiljem otsimikunaha lappi. Vajaliku suuruse ja kujuga nahalapi saamiseks valmistati puulehest shabloon, mis asetati otsmikule, kust siis lõigati vastav nahalapp, millest vormiti uus nina. On loomulik, et ninaplastika operatsiooni tulemusena jäi sellele isikule alalise märgina suur haavaarm otsmikule, kuid see defekt oli siiski talutavam kui ninata olukord.

India kirurgide uue nina valmistamise kunst kandus ühelt arstide põlvkonnalt teisele, kuni eldis üheeriti õnnestunud operatsiooniga tee maailma arstiteaduslikku kirjandusse. Nimelt siis, kui inglased koloniseerisid Indiat, avaldas neile oise fanaatilist vastupanu sultan Tippu Sahib, kes aastal 1792 laskis viiel vantksg sken7nk gilangenud Inglise armees teenival hindul ninad ära lõigata ja saatis nad siis paanika tekitamiseks vastase leeri tagasi. Nende saatusest ei teatud kuni 1794. aastani midagi. Siis ilmus ühes sama aasta ajakirjas teade õnnestunud ninaplastikast. Opereerituks osutus endine Inglise armee härjaajaja Kovwasjee, kes sai Tippu Sahibi poolt julma kohtlemise osaliseks. Ta oli elanud aasta ilma ninata, ja siis oli keegi Bombay ümbruskonnas praktiseeriv haavaarst talle uue nina valmistanud.

Ajakirja teadete järgi võtnud arst õhukese vahaplaadi, asetanud selle endise nina kohale ja modelleerinud uue nina. Seejärel voltinud ta vahaplaadi lahti, pannud otsmikule ja modelleerinud uue nina. Seejärel voltinud ta vahaplaadi lahti, pannud otsmikule ja lõiganud sealt sobiva nahalapi, millest ta teinud siis uue nina.

Esialgu seoti vastsele ninale toeks erilise kitiga (Terra japonica) niisutatud linase riide ribad, kuni uus nina külge kasvas. Uue nina kasutamiskõlbulikkuse kohta kirjutati Madrase ajalehes 5. aug. 1794: "Koswasje võib vahet teha hea ja paha lõhna vahel, aevastada ja tugevasti nuusata raskurätikusse. Seejuures ei lange nina mitte ära. Samuti on ninasõõrmed hästi vormitud." Kümme kuud pärast seda edukat operatsiooni tegi keegi Edinburghi arstiteaduse professor mainitud juhtumist joonised. Aastakümnete jooksul on need rännanud ühest kirurgiaõpikust teise ja aidanud paljudel kirurgide põlvkondadel tutvuda Vana-India ninaplastikaga.

H. H.

Moskva spioonide

Algus lk. 1

Oma raamatus "KGB, The Secret Work of Soviet Agents" kirjeldab John Barron ka seda, kuidas toimub Moskvas KGB spionaazhiakadeemias USA-spioonide väljaõpe ja nende ettevalmistamine tegevuseks USA-s. Selle ülevaate koostamise võimaldasid spioonide-ülejooksikute seletused. Sobivate kandidaatidena eelistab KGB peamiselt neid, kes varem viibisid USA-s. Värbamisel kasutatakse survet, mille avaldamise võimaldavad inimeste eksimused süsteemi vastu. Kuid kasutatakse ka majanduslikke lubadusi. Näiteks kolmekordset palka, mis makstakse täielikult Nõukogude Liitu jäävale perekonnale, kõigi kulude katmist USA-s ja kahekordset pensioni.

Väljaõppe peamise sihina esineb, see, et spioonid elaksid ja töötaksid USA-s kui ameeriklased. Väljaõpe "akadeemias" kestab kolm aastat. Kõige vajaliku süstimine toimub mitte kollektiivselt, vaid individuaalselt nn. tunniandjateekspertide poolt. Nende nimesid kogevad "õpilased" harva.

Instruktoritega kohtumised toimuvad kas "akadeemia" üksik-tubades või siis linnas KGB kontakt majades (mitte KGB peakorteeris või vastavas KB ametis), kus kohtuvad ka agendid KGB ametnikega. Iga kandidaadi kõlbulikkust testitakse enne "akadeemiasse" värbamist mitmekordselt KGB poolt agentide kaudu. Kandidaadil tuleb pärast värbamist spionaazhiakadeemiast kõnelda kui tõlkide koolist. Seda ka oma perekonnale.

Moskva KGB spionaazhiala internaat-akadeemia asub Kutusovski prospektil, ühe korrale viib viiendal korral. Sellele korrale viib üks salatrepp maja luuakambrist. Kasvandike-õpilaste korterid vastavad seal keskmise ameeriklase korterile ja matkivad nii sisustuselt kui jaotuselt seda korterit, kus ei puudu ka USA ajakirjad ja raamatut näiteks Hemingway, Steinbecki, Dreiseri jt. romaanid.

Iga spiooni väljaõpet juhib tema peaõpetaja ja isiklik hooldaja. Need on KGB ametnikud. Ühena neist on teada Aleksei Galkin, kes kohandati selleks USA-s, kuhu KGB saatis ta kui UNO ametniku. USA-s viibis Galkin aastail 1951—1956.

Spioonide rõivastamiseks on "akadeemial" oma varakamber (juhataja Viktor Kapalkin), kust kõik USA-sse saadetavad spioonid saavad sellele maale vastava varustuse (ülikonnad, kaelasidemed, käekellad jne.). Kõiki neid esemeid tuleb kanda ka juba koolis, et nendega harjuda. Eksamid "kursuse" lõpul kestavad tavaliselt viis päeva. Sellele järgneb spioonile uue eluloo ehk "legendi" koostamine. See elulugu on siis igati vastav USA kohtadele, oludele ja neile isikuile, kes enam ei ela või kes ei ole enam kättesaadavad andmete kontrollimiseks. Kui spioon tunneb oma uut elulugu, peab ta ameeriklasena sooritama reisi läbi Euroopa. Elulugude osakonna juhatajana esineb selles akadeemia KGB kolonel Dimintri Pojkakov. Elulood kinnitab KGB keskus.

Reis läbi Euroopa kestab tavaliselt kaks kuud. Peamiselt teenib see vaba maailma eluladiga kohanemisele ülesandeid ning näitab, kas spioon suudab täita oma ülesandeid ja kas ta oskab kasutada oma ameeriklase maski. Veel tuleb igal spioonil esineda USA turstina ka Moskvas. Pärast seda toimubki siis tema "tagasilend" USA-sse, milleks siis ka iga spioon saab kõik vajalikud dokumendid ja juhtnöörid nende dokumentide kasutamiseks.

Samuti ka kõik muud materjalid. Näiteks kemikaalid salakirja ilmutamiseks, kätketuna peavalu-tablettidesse. Pass USA-sse sissereisiks tuleb kohe pärast kontrolli hävitada ja kasutusele tuleb siis võtta teine passteise nime all. Seda passi tuleb siis kasutada elamiseks USA-s, kuhu igal spioonil tuleb jääda vähemalt kolmeks aastaks, edu korral aga veel kauemaks. Oma kohalejõudmisest tuleb spioonil teatada vaatekaardi millel KGB poolt määratud tekst, saatmise teel Moskva UNO delegatsioonile New Yorgis, mis omakorda näitab, et iga Nõukogude Liidu astutus täidab välismaal salateenistuse ülesandeid.

Dr. Ivo Lambi Ajaloo ühingu abipresidendiks

Eesti noorema generatsiooni ajaloolane dr. Ivo Lambi valiti Winnipegis toimunud konverentsil Kanada Ajaloolise Ühingu (Canadian Historical Association) abipresidendiks.

Dr. Ivo Lambi on aastateit noorim mees, kes on kunagi sellele vastutusrikkale kohale valitud.

Dr. Lambi lõpetas Toronto ülikooli ja on teinud oma karjääri Saskatchewani ülikoolis, kus ta oli esialgu assistent professor ja tõusis 1967. aastal professori kohale. Alates 1969. aastast on ta sama ülikooli juures ajaloo teaduskonna juhataja.

Vene-Saksa läbirääkimised

MOSKVA — Anti-vägivalla lepingut käsitlevad läbirääkimised N. Liidu ja Lääne-Saksamaa vahel on alanud Moskvas. Esimesel istungil jõudsid välisministrid Scheel ja Gromõko otsusele, et kumbki pool ei avalda ühtki sõna läbirääkimiste kohta enne kui need on lõpule viidud.

Üks Liiduvabariigi delegatsiooni liikmeist, Rüdiger von Wechmar märkis pärast esimest kohtumist vaid nii palju, et kõnelused toimusid asjalikus ja sõbralikus õhkkonnas. Lääne-Saksamaa poolel võtsid läbirääkimistest osa peale Scheeli riigisekretärid Paul Frank ja Egon Bahr. Sakslased väidavad, et praktiliselt on läbirääkimised piiramata ajaga, kuigi Tass vahepeal teatas, et saksa delegatsioon sõidab koju juba reedel.

● Ühendriikide andmeil on Venemaal praegu valmis või valmimisel ligi 300 hiiglasuurt S-89 raketiheitjat. Arvatakse, et see informatsioon võib mõjutada USA mitmesuguseis strateegilisi kaalutlusi nii rakettidevastaste rakettide süsteemi ehitamisel kui ka Venemaaga toimuvatel relvastuse piiramise läbirääkimiste.

Kakskümmend aastat

Algus lk. 1

eestlase juba Kanadasse pääsenud. Kuid Corkisse oli siiski 32 eestlast maha jäänud. Nendest oli ainult mõnel üksikul väljavaateid viisa saamiseks, kuna teised, peamiselt tervislikel põhjustel, pidid Rootsi tagasi siirduma.

TAANIST JA ROOTSIST

Aprillikuu 25. päeval 1950 asus IRO toetusel Kopenhaagenist Kanada-teekonnale umbes 40 Taani eestlast. Nende sõit venis ootamatult ettenähtust pikemaks. Ühe isiku nakkushaiguse tõttu paigutati sõitjad paariks nädalaks garanteeni. Pärast seda võis sõit jätkuda alles maikuu keskpaigu. Selle transpordiga saabusid Kanadasse: Adolf Talve perekonnaga, Anita Riives ja Iivi ning Ivar Rives, Karl Ojasoo, Uno Taft, Arnold Kutsari, Helmi ja Kersti Arvo, Olev Nurmberg perekonnaga, Otto Roos perekonnaga, Vold. Terts, Linda Uibo jt.

Maikuu 25-ndal asus Göteborgist teele "Gripsholm" ligikaudu saja eestlasega, kes jõudsid Kanadasse, Halifaxi, 3. juunil. Saabujaist võiks nimetada teiste hulgas laevandustegelest Laurikivi, prl. Asta Schöbergi, perekondi Holberg, Adamtau, Kirves, Linde, Pallas, Tiido, Timusk, Viljur, Pappel, Rünek, Süld ja Freiberg, samuti Meri, Kasemets, R. Inkapool, Medri, pr. Kaharpea jt.

"GÖRAN" 28 PÄEVA ATLANDIL

28-päevase reisi järele jõudis põgenikelaev "Göran" Göteborgist 8. augustil Bathursti, New Brunswikis. Pardal oli 123 reisijat, nende hulgas hulk eestlasi. Saabunud toimetati teisel päeval Bathurstist Quebeci linna, kus neid usutlesid kohalikud ja ka Toronto ajalehtede esindajad. Kapten Bruno Marardi seletusel olnud Atlandi ületamine tema elu raskeim sõit.

Toit ja joogivesi olid lõppemas, sõitjad kõik raskesti merehaiged. Laeva tüürimees Koppel seletas kanada lehemeestele, et "sõitjaskond on poliitilised põgenikud — põgenejad kommunismi eest. Rootsis ei ole küllalt kindel tunne, sest venelased on "külje all". Tüürimees kirjeldas ka lähemalt ulgumerel valitsenud raskusi. Üks eestlane, pr. Asta Liiberg, sünnitas Atlandi ületamisel tütre.

32 EESTLAST SAABUS LENNUKIGA

Septembri esimesel poolel 1950 maandus Toronto lennuväljal Islandi lennuk "Gullfax", tuues Rootsist teiste reisijate seas ka 32 eestlast. Nende seas oli neli last, kõige noorem 11-kuine. Torontosse saabunud eestlased startisid Torslanda lennuväljal Göteborgis ja jõudsid üle Islandi ja Labradori oma uude asukohta. Tulnute hulgas oli mitu perekonda Norrköpingist, suurem osa aga Lääne-Rootsist, nende hulgas A. Torpel abikaasaga, Karl Mandre perekonnaga, pr. L. Vilbre, Jul. Brunsfeldt, T. Jens abikaasaga, Kalju Varangu abikaasaga, Adele Albu, pr. Väljataga jt.

"SVECIAL" TORONTOSSE

Suurem hulk eestlasi saabus Torontosse oktoobrikuul 1950. Laev "Svecia" lahkus Göteborgist 8. oktoobril. Saabunute seas olid järgmised kaasmaalased: I. Hansen, perekond F. L. Hirsch, perek. D. Holland, perek. P. Jõgis, perek. A. Kasak, H. Keermas, A. Ketta, perekond H. R. Kivisild, perek. J. Klaussen, A. Kolga, perek. Kreebs, perek. I. Kurrusk, perek. R. Liikane, prek. A. Mäe, H. Mang-Roos, E. G. Mark, E. J. Martin, O. Matt, E. Maurer, S. Merilo, E. Nikker, perek. V. Olving, E. Ots, S. Paalber, perek. A. Pärn, perek. J. Ranniste, R. Reeveer, perek. V. Roos, perek. I .Samarüütel, perek. A. Serglep, J. Soovik, perek. J. Sünd, E. Tamm, A. Tamm, G. A. Tobin, M. Warkki ja perek. V. Villman.

SAKSAMAA LAAGREIST TORONTOSSE

Sama aasta oktoobri lõpul saabus Halifaxi liinilaev "General G. Ballau" 800 immigrandiga, kellede hulgas oli 112 balti päritoluga põgenikku Saksamaa laagreist. Eestlasi, kes enamikus asusid Torontosse, loetleti tol korral järgmiselt: perekond Leo Alang, perek. B. Hõim, Olga Jalakas, Arvo Kaulen, perek. Rich. Kent, Alina ja Eda Kriisa, perek. O. Kajandi, perek. Armin Kingisepp, Aini Kaur, Ragnar Kent, perek. E. Lange, perek. Oskar Lõvi, perek. H. Lillepool, perek. Aug. Mets, perek. Gustav Nagla, Marta Norman, perek. I. Poolar, August Perna, perek. V. Palvel, perek. Georg Paalma, perek. A. Raivet, Veera Rott, perek. Aug. Tahk, perek. Valdo Tammik, perek. R. Tralla, Olaf Tamre ja Johannes Voot.

TULID PRANTSUSE LAEVAGA

Novembrikuu 6-ndal 1950 jõudis Montreali sadamasse prantsuse aurik "Empress of France", mille pardal oli 60 eestlast — Rootsist, Inglismaalt ja Belgiast. Rootsist saabus tol korral Kanadasse end. tööstur E. H. Kimberg, P. Sander, R. Muul, V. Roos, dr. Rusk ja A. Tilk, K. Tamberg, J. Raja, K. Kilu, T. Leete, J. Meistermann, J. Leetpere, A. Oolup, E. Põldveer, A. Truks, E. Käsper ja J. Rosin perekondadega ning üksikutena H. Riis, J. Haidu, J. Damson, A. Härjapea, J. Janson, jt. Inglismaalt tulid Ed. Uduste, M. Vare ja Luustus perekondadega, kuna Belgiast saabus E. Launet abikaasaga.

Nädalapäevad hiljem saabus jällegi 75 eestlast Rootsist Kanadasse. Umbes pooled neist jäid Montreali, kuna ülejäänud siirdusid kas Torontosse või mujale. Sellesse gruppi kuulusid E. Aser, M. Erlich, Jüri Elken perekonnaga, A. Jung, P. Jurri, E. Kaare perekonnaga, perek. E. Kabal, M. Kaldmäe, H. Kask, E. Koppel, H. Koort, P. Leetma perekonnaga, S. Lehtmets, G. Liik, L. Linnas, V. Luukas, I. Maldus perekonnaga, perek. Martin, A. Mets, A. Mustel J. Neerut, A. Nieländer, V. Ojaste perekonnaga, T. Paul, K. Pringli perekonnaga, K. A. Puuström, J. Reichman, M. I. Sarapuu tütrega, J. Silberberg perekonnaga, Toivo Sillaots, L. Sööt perekonnaga, Endel Uibopuu emaga, dr. H. Vihvelin abikaasaga ja Karl Voll.

Peagu samaaegselt, s.o. 1950. a. novembri lõpul saabusid "Gripsholmiga" New Yorki 20 eestlast Rootsist, kes asusid enamikus Kanadasse, nagu perek. E. Arget, Harry Vaino, perek. Karl Arro, abielupaar Mitro, pr. Nau, Aleks Ott ja prl. Ott.

BELGIA EESTLASED P.-ARTHURISSE

Novembri lõpul 1950 saabus 70 eestlast Belgiast, kes asusid kõik Port-Arthurisse, kuna nende käendajaks oli tuntud metsandusetegelane E. G. Lasn. Mehed siirdusid metsatöödele, kuna naised asusid Port Arthuris tööle kokkandena ja koristajatena. Nimeliselt koosnes kõnesolev grupp järgmistest isikutest: R. Hint, E. Jaakson, A. Loonaru, K. Massa, E. Meirloo, P. Palu, L. Palumäe, S. Pikk, A. Pärna, A. Sein, J. Sild, E. Timm, B. Tunderberg, H. Tubro, A. Tõnisson, J. Tõnts, Ü. Varblane, H. Võsu, perek. R. Hillep, perek. I. Kraus, perek. H. Laaster, perek. E. Leilop, perek. J. Liinold, perek. A. Makstein, perek. P. Otter, perek. A. Paluste, perek. J. Pärna, perek. E. Saage, perek. L. Selge, perek. I. Gladky, perek. A. Kalda, perek. H. Koop, perek. V. Korro, perek. A. Kriitmaa, perek. F. Koosel, perek. D. Pedak ja perek. A. Saguri.

Kugi eestlaste saabumine Euroopast Kanadasse a. 1950 oli suuremaarvulisem kui varem, ei vähenenud Kanadasse asujate arv ka järgnevail aastail. 1951 ja 1952 tõusis see koguni kõrgpunktiks.

Osv. O.

Portugali eks-diktaator suri

LISSABON — Esmaspäeval suri pärast kaks aastat kestnud raske haigust Portugali eksdiktaator Antonio Salazar 81 a. vanuses.

Salazar valitses Portugali 36 aastat ja teda tabas septembris 1968 veretõpis ajju niivõrd raskel kujul, et ta pärast seda on olnud haiglavoodis. Pikemat aega oli Salazar koomas. Talle ei tehtud kunagi teatavaks, et uueks Portugali riigijuhiks valiti Marcello Caetano.

● N. Liidu teadeteagentuur Tass mainib, et 18 päeva maailmaruumis olnud kosmonaudid kannatavad mitmesuguste tervisehäirete all, millest võib järeldada, et pikajaline kaaluta olek mõjub inimese tervisele. Tassi teade on vastuolus varasemate teadeteagentuuri informatsiooniga, mille kohasel kosmonaudid Nikolajev ja Sevastionov olid maandumisel parima tervise juures.

---

†

Meie armas ja unustamatu isa, vanaisa ja vennake

Henno H. Jänes

* 11. detsembril 1905 Võrus uinus vaikselt 26. juulil 1970.

Sügavas leinas

TÕNU ja MARGARETHA
MART ja MAI
HELE-MALL ja BERTH
TIINA-MAI
MARTA
EVALD ABIKAASAGA
AGNETA ja PATRIK

Kirstupanek Jakobi kiriku kabelis kolmapäeval, 5. aug. kell 16.00. Matusetalitus Jakobi kirikus laupäeval, 8. aug. kell 14.00. Muldasängitamine pärast matusetalitust Metsakalmistul.

---

†

Lugupeetud rektorit

Henno Jänes't

mälestavad

STOCKHOLMI EESTI
GÜMNAASIUMI
KURATOORIUM
ÕPETAJASKOND ja
VILISTLASED

---

†

Armast

Henno Jänes't

mälestavad

GUNA-MARIA ja JOHAN
LEENA ja JAAN
HAABMA
MARIA ja REINHOLD
KLEITSMAN

---

†

Oma armast juhatajat,
Stockholmi Ülikooli lektorit

Fil. lic.

Henno Jänes't

mälestavad leinas

KAASTEENIJAD SOOME
INSTITUTSIOONI EESTI
OSAKONNAST:
ALMA HELMITS
MARE ILMJÄRV
ALEKSANDER ILVES
VEERA KAINTS
ERIK KALVE abikaasaga
ELGA KOLK
VERONICA VINTER

---

†

Armast abikaasat, ema,
vanaema ja õde

Emma Mäetalu

* 17. 12. 1891
† 26. 07. 1970

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
TÜTAR PEREKONNAGA
POEG PEREKONNAGA
Eestis
VEND PEREKONNAGA
Eestis

Matusetalitus toimub esmaspäeval, 3. augustil kell 13.00 Stillhetens kabelis Uppsalas.

---

†

Oma kauaaegset abiesimeest
ja esimeest

Fil. lic.

Henno Jänes't

mälestavad

EESTI KEELE ja KIRJANDUSE
INSTITUUT
EESTI KIRJANDUSE
KOMITEE

---

†

Armast lellepoega ja sugulast

Hindrik Lichterman'i

mälestavad leinas

JOOSEP ja ILSE
perekonnaga
ELSA ja ERIK
perekonnaga
JUHAN ja GUN-BRITT
perekonnaga
REIN ja MAJ-BRITT

---

†

Armast lauluvenda

Henno Jänes't

mälestab

STOCKHOLMI EESTI
MEESKOOR